

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Theologicae Quibus Respondeatur Ad
Justificationem Illustrissimi ac Reverendissimi Domini
Patris Guilielmi Herinx Ipprensum Episcopi**

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1686?]

Conclusio Tertia. Ostenditur quod dogmata quædam Patris Herinx impugnando, etiam adversus Charitatem non deliquerim; immò quod secundùm Charitatem istud fecerim: quodque magis sit verosimile, ...

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10951922-5

nocumenta veritatem revelando, à se arceantur, quām Scriptor aliusquis, ne fama sua falsitate nixa (nam illa per verām accusationēm non tollitur) veritatem celando, quoquo modo minuatur?

Huic nostrae assertioni verisimilē, consentientem habemus ipsum Patrem HERINX. Libenter, inquit ille in conclusione sui operis, agnoscō me in multis errare potuisse: quamobrem desidero in omnibus, non modo benignum lectorē, verū etiam SEVERUM ET LIBERUM CORRECTORĒ, IMO ET REPREHENSOREM: Nullus enim, inquit Aug. lib. 2. de Trinit. in p̄fat: reprehensor formidandus est amatori veritatis.

CONCLUSIO TERTIA.

Ostenditur quod dogmata quādam Patris HERINX impugnando, etiam aduersus Charitatem non deliquerim; immò quod secundūm Charitatem istud fecerim: quodque magis sit verosimile, ejusmodi dogmatum impugnationes contra Charitatem omitti, quām contra Charitatem fieri.

§. 1.

Non contra, sed secundūm Charitatem feci, reipsā ostendendo, per impugnationem dogmatum P. HERINX, me minus diligere quod minus diligendum est, & magis diligere quod magis est diligendum.

Primo ostendendum quod non contra, sed secundūm Charitatem, designata & impugnata à nobis fuerint s̄epius dicta dogmata P. HERINX: abstrahendo tantisper ab alia questione mox subjungenda, quā querendum erit, an secundūm Charitatem factum sit, quod Patris HERINX, potius quām quorundam Lovaniensium, ut vult Justificationis Author, doctrina à nobis impugnata fuerit.

S. Augustinus, lib. 1. de doctr. Christ. cap. 27. sic ait: " Ille sancte & juste vivit, qui rerum integer aestimator est; ipse est autem qui ordinatam dilectionem habet; ne, aut diligit quod non est diligendum; aut non diligit quod diligendum est; aut amplius diligit quod minus diligendum est; aut æque diligit quod amplius vel minus diligendum est; aut minus vel amplius diligit quod æqua diligendum est." Ex quibus habemus, non contra, sed secundūm Charitatem nos egisse, si non amplius dilexerimus quod minus diligendum est: sed fama P. HERINX, quām dogmata illius refutando abstulisse dicor, non amplius, sed incomparabiliter minus diligenda est, quām bonum spirituale tam multorum hominum qui poterant occasione doctrinæ à nobis impugnatæ, incidere in tot, tantiq̄ momenti actionum genera legi æternæ adversantium. Iterum dico: fama Patris HERINX, quām Thesibus meis abstulisse dicor, sine ulla comparatione minoris est aestimanda, quām bonum spirituale tam multorum hominum. Quod ut magis pateat, §. subsequenti examinabimus quantum sit illud bonaum quod Thesibus meis, Patri HERINX dicunt esse ablatum: Deinde §. post illum subjungendo, ponderabimus bonum spirituale, cuius hic facta est mentio; ut hinc fama Patris HERINX, illinc tot hominum animæ bono, inter se comparatis, cuilibet manifestum sit, nos juxta doctrinam Aug. lib. 2. de lib. arbit. c. 10. Deteriora melioribus subdidisse, adeoque non contra, sed secundūm Charitatem egisse.

§. 2. Exponē

§. 2.

*Expenditur quantus facienda sit illa fama, quam me abstulisse dicunt
Patri HERINX.*

Prima harum Thesum Conclusione ostensum est, quod in Thesibus meis aduersus doctrinam Patris HERINX editis, nihil omnino contra veritatem dixerim; ex quo consectorium est, quod Patri HERINX non abstulerim famam veritati innixam; sed illam solum quam obtinebat apud aliquos, qui in dogmatibus a me impugnatis, existimabant eum vera docuisse, ubi nunc multi eorum videbunt, quod saltem in illis dogmatibus, vera non docuerit. Ex quibus consectorium est, quod si quid famae Patri illi abstulerim, id intelligentum sit de fama insani & falsa; atque ita, examinandum nobis superest, quanti valeat ista fama in falsitate fundata; & praecepit quae fert vera docuisse illum, qui tamen vera non docuit.

Quod generatim attinet ad famam nostram, quae ex falsitate ortum dicit, tanti nobis debet valere illa, quanti ambitionis & inanis gloriae objectum. Quisquis enim sibi querit falsam famam, hoc ipso ambitiosus est, & vanæ gloriae cupidus: siquidem honorem & estimationem querere propter illa quae quicquam revera non habet, ambitionem & vanam gloriam arguit: patet ex notione ambitionis & vanæ gloriae cuilibet indita; item ex iis quae Conclusione 2. §. 1. ex S. Thoma allegavimus.

Singulariter ambitionem & vanitatem arguit, si honor & fama querantur, de doctrina aliqua, quasi foret vera & utilis, ubi econtra falsa est, & nociva: queruntur enim tunc illa, de doctrina ut vera & utili, cum talis non solum non sit in illo, qui ista querit; sed ex supposito, pro doctrina vera, habeat falsam; pro utili, nocivam: & quod praecepit consideratione dignum est; ille ipse honor, illa fama, pro doctrina vera & utili in qua fundari putantur, depraedant doctrinam falsam & nocivam, atque ira exercent officium directissime contrarium officio honoris & famæ. Nam honoris nostri & famæ verum officium est, ut per illa possimus aliis prodesse: clarum id est ex dictis conclusione secunda. patet quoque ex iis, quae habet S. Thomas 22. q. 131. ar. 1. in c. de ambitione. In tantum, inquit, debet homini placere testimonium sua excellentia quod ab aliis exhibetur, in quantum per hoc paratur sibi via ad hoc quod aliis prodesse: talis vero honor ac fama, directissime eo tendunt, non ut proximis possimus prodesse; sed ut nocere, praecepit dum agitur de doctrina morali eaque tali ut ad multa actionum hominumque genera sepe extendat: ex quo & hoc consectorium est, quod fama illa non solum noceat doctrinæ illius sequacibus, sed saepè etiam ipsi eam tradenti; maximè si hic eo sit animo, ut ob vanam illam famam, velit doctrinæ suæ falsitatem manere occultam.

Tria proinde mala ad te trahis, si ut honorem sive famam tibi captes ex ejusmodi doctrinis moralibus, velis eas, et si falsas, haberi ut veras. Primum quidem, quod vanitatem captes. Secundum, quod alios ad malos mores inducas. Tertium, quod teipse alienæ improbitatis reum constituas. Si proinde minus quam nihil valeat objectum ambitionis & vanæ gloriae; multò minus quam nihil valet haec fama de ejusmodi doctrina morali: siquidem præter inordinationem primam, quam communem habet cum objecto ambitionis & vanæ gloriae; insuper secum trahit duo alia mala non exigui sane momenti.

§. 3.

*Expenditur quantum bonum spirituale sperare liceat ex ablatione ejusmodi famæ
de doctrina morali, falsitate nixa.*

T Hesibus anterioribus 7. Decembris 1684. defensis, & latius harum conclusione primâ §. 1. ostensum est, quod Pater HERINX docuerit: non improbabiliter afferi, in valde

valde gravi necessitate etiam aliena posse surcipi, quando dives obligatur eleemosynam praestare & non vult. Etiam diximus non multum interesse, an dixerit non improbabiliter, an vero, probabiliter imo an dixerit eam sententiam esse communem, prout Thomas Tamburinus, cum Pater HERINX sit de numero illorum, quibus sua circa res agendas opinio, si probabilis sit, tuta semper est ac secura. Quantum malum ex illa doctrina merito timeatur, ostensum est §. 2. ejusdem conclusionis.

Similiter dictis Thesibus 1684. defensis, & latius rursus in hodiernis conclusione prima §. 3. 4. 5. & 6. exhibuimus doctrinam Patris HERINX de usu opinionis probabilis, cum tribus hisce conclusionibus inde consecutari: prima, perinde esse huic scriptori ad securitatem praxis, an opinio sit simpliciter probabilis, an communis, an probabilissima. Secunda, quod quaelibet opinio inter condemnatas ab Alexandro VII. & Innocentio XI. suo respectivè authori fuerit tuta & in praxi secura. Tertia, quod huic authori ad securitatem sufficiat opinio, etiam minus probabilis & propriae contraria.

Quanta mala inferat praxis istius doctrinae de usu opinionis probabilis, item praxis illorum dogmatum, que veluti conclusiones inde deducta sunt, nemo non videt, cum cuiuslibet sua opinio futura sit secura morum regula, nec tantum sua, sed etiam aliena, et si propriæ contraria.

Porrò quantum est hoc malum, tantum cum proportione est bonum spirituale quod, et si propter varia obstacula non plenè per Theses nostras fuerimus consecuti, quantum tamen est ex parte impugnationis nostræ, conati sumus obtainere. Nunc ergo tantum bonum comparetur cum falsa fama (nam talis est, quam scriptor habet, secundum illam famæ partem, quæ innitur doctrinis ut veris, cum sint falsæ) id est cum ambitionis & vanitatis objecto, eoque tali, quod nemo, sine tot proximorum, adeoque nec suæ salutis detrimento, sibi desiderare valet. Non ergo contraria, sed secundum charitatem egi, bona tam magna à quibus pendet animarum aeternitas, vanæ famæ, sive bono tantillo, seu verius malo tanto postponens: injurius certè forem Patri HERINX ejusque postea adepto Episcopali characteri, si de ipso sentirem tam malè, quod nimis famam vanam, rot hominum spirituali bono præferri voluerit: aliud namque de viro sentire cogunt ante citata verba ex conclusione operis sui: *Desidero in omnibus non modo benignum Lectionem, verum etiam severum & liberum correctorem, immo & reprehensorem.* Ex quibus & hoc consilio, quod ego potius desiderio viri illius Religiosi ac Ecclesiae Catholice antistitis, satis fecerim dum doctrinam prædictam liberè oppugnau, quam ipse justificationis Author, qui eo titulo, me contraria Charitatem peccasse prætendit.

§. 4.

Examitatur an Charitati quam proximo debemus, non aduersetur nolle ei manifestare falsitatem doctrinae moralis, quam cum salutis sua periculo multi veluti veram in praxi amplexuri sunt.

PRiusquam ad quæstionem hanc respondeam, præmittendum censeo me hoc & tribus sequentibus §§. non agere specialiter adversus doctrinam P. HERINX, sed præscindendo ab hoc illove Authore, quæstionem intelligere generatim & abstractim de doctrina morali falsa, sive per Scriptorem aliquem sæcularem, sive per Religiosum, sive per Doctorem aliquem Lovaniensem, sive per alium quemcumque, fuerit evulgata. His prænotatis, dico ex iis, quæ conclusionis secundæ §. 2. & 3. dicta sunt, satis patere quod contra Charitatem saepemittatur revelatio criminis occulti, quia ipsiusmet infamandi, vel proximi ejus, aut Communitatis cuiusdam bonum spirituale, crimen istud detegi postular. Consectarium hinc

Hinc est , multo magis contra Charitatem posse peccari non detegendo falsitatem quorum
dam dogmatum Theologiae Moralis : hoc enim sèpè longè magis exigit bonum spirituale
hominum multo plurium : nam facta mala solent à suis Authoribus occultari : doctrinæ
verò malæ prælo , in tot librorum centenis exemplaribus imo sèpè millenis per Provincias
& Regna divulgantur , & præcipue perveniunt ad illos , quorum officium est in iis quæ
ipsi ex libris dederunt , alios instruere : atque ira ejusmodi doctrinæ , non raro in uno
Pastore integrum Parochiam , in uno Episcopo totam Dicecsem & quandoque in uno
Rege Regnum totum inficiunt , seducunt , ac malis moribus implent. In doctrinis malis ,
mirâ animositate falsitatem defendi videmus , sed in malis moribus usitatum est istud si
non casè , saltem cautè ; quo sit ut in his pudor crimen celet & imitationem impedit : in illis
verò audacia doctrinas protrudat & ad earum praxim inviteret , quin & nonnumquam cogat.
Adhæc mala facta ordinariè morte male viventium extinguntur , aut certè admodum flac-
cessunt , sed mala doctrinæ post extinctos illarum Authores supervivunt in illorum libris :
neque tum earum infectio diminui sed augeri potius solet , quia Magistro mortuo vivunt
adhuc illius discipuli & amici , qui nonnumquam majori fervore majorique audacia & or-
dinariè numero longè majori , mortui Authoris doctrinam propagare pergunt : ut credi-
bile sit quod S. Bernardus huic suo dicto , *Amara (Ecclesia) in nece Martyrum , amarior in con-
silio Hereticorum , amarissima nunc in moribus Domesticorum* , si modò viveret , mutationem vel
additionem censeret necessariam , quâ exprimeret quartam hanc Ecclesiæ persecutionem tri-
bus à se designatis deteriorem. Ex his omnibus nimis manifestum evadit sèpè peccari contra
Charitatem non impugnando doctrinæ Moralis falsitatem , maximè si istud omittatur ne
Author , qui impugnandus est detectâ doctrinæ sua falsitate , deinceps audiat in-
doctus vel minus doctus ; hoc siquidem est æternam tot hominum felicitatem vanas unius
Authoris famæ , ipsi nihil profuturæ & tam multis aliis hominibus nociruræ , postponere.
Hoc est , ut verbis Augustini utar , amplius diligere quod minus diligendum est , hoc est ,
diligere quod non est diligendum : hoc denique est quodam modo loquendi , non diligere
quod est diligendum : quomodo enim æternam tot hominum salutem diligit qui propter
res incomparabiliter inferiores , qualis in primis est vanissima illa fama , eam neglit ?
Manet ergò certissimum , quod multi contra Charitatem peccent non impugnando do-
gmata moralia , quæ ipsi norunt falsa esse & noxia.

§. 5.

Falsitas doctrina potest 3. modis manifestari , primo per nudam propositionem veritatis
oppositæ , secundo , per exhibitionem & convictionem ipsius falsitatis , tertio ,
etiam designando libros , qui falsam doctrinam tenent.

Cum veritas unius contradictiorum inferat falsitatem alterius , consectorium est , ut si
clarè ostendatur veritas cuiusdam doctrinæ , unà etiam comprobari falsitatem doctrinæ
oppositæ . Verum hic modus falsitatem redargundi ; non semper est sufficiens ; primo
quidem , quia non ita afficit & ferit legentes vel audientes sicuti directa falsitatis convictio ;
deinde quia multi non vident oppositionem quæ inter doctrinas , quas nti veras tenent ,
& eas quæ falso sunt , revera intercedit : præterea plures , ubi doctrinæ falso plausibi-
liter sibi proponuntur , eas amplectuntur quia non sunt muniti adversus argumenta ,
fallacias , & imposturas quibus falsitas tegitur. Denique non satis horrida multis appetet
falsitas dum eis proponitur nuda veritas.

Hinc sèpissimè adhibendus est alias modus , sive ipsa falsa dogmata ad eorum convictio-
nem

nein proponantur; quo eorum oppositio cum veritate manifestè ostendatur; quo, ut quan-
doque tantum opus, argumentorum, fallaciarum, & imposturarum fraudes detegantur;
quo horrida consecaria in falsis dogmatibus latentia in lucem proferantur; & quod præ-
cipuum, quo falsitas, detractis suis laruis, ut est, nuda exhibeat.

Sed neque hoc modo Theologie studiosi, potissimum incipientes, aut qui parvo sunt
ingenio, satis muniuntur adversus mala dogmata, eo quod tantus hodie sit illorum nu-
merus, ut impossibile foret ea singulatim recensere ac refutare.

Hinc sèpè opus est tertio modo, designando scilicet errorum Authores, sive libros
quibus errores continentur, præcipue si hi admodum crassi sint, quo nimur fari, ut com-
pendiosè inoneantur Theologie studiosi, quos libros alii caveri, alii cautè legere debeant.
Etenim vel ante dicti errores sunt circa ipsa Theologie principia vel circa conclusiones
tantum, aut, ut magis dialecticè loquar, circa consequentias; vel ut fieri solet, attingunt
principia & consequentias: quidquid illorum supponis, si errores sint in moralibus &
crassi, Author qui illos tradidit, si multa scriperit, merito tibi in multis est suspectus:
nam error in principiis secum solet trahere errores circa plurimas conclusiones inde
deductas, aut deinceps deducendas, & error qui solum respicit conclusiones, cum ut
supponitur, crassus sit & in moralibus, arguit tenuitatem ingeni turpiter hallucinantis
circa consequentias, jam vero quid magis fieri natum, quam ut homo parvi ingenii,
dum multa in Theologia morali concludit, multories erret: ex quibus facilissimum est vi-
dere, quanto jure tibi debeat author aliquis esse de multitudine errorum suspectus, si
non solum erret in principiis, sed etiam hallucinetur circa consequentias.

En tibi similitudinem, opportunam quidem ut ista declareret; sed tamen, ut similitudi-
nes solent, claudicantem. Finge ubi in oppido quodam pharmacopolem aliquem, qui
pro cremore tartari arsenicum obtrudit: putasne emptores adversus venenum satis mu-
niendos, si cremoris tartari proprietates accuratè eis descripseris? Item si ultra hæc etiam
arsenici indicia designaveris? nunquid enim designandis etiam erit ille, qui pro cremore
tartari arsenicum vendere solet?

§. 6.

Examinatur, quinam præcipue teneantur noxiā Theologiām moralem oppugnare.

SCripturæ Sacrae sententiæ, quibus proximum sicut nosmetipso diligere, & quidquid
volimus, ut nobis faciant homines, etiam illis facere jubemur, clarissimè ostendunt,
quod cuilibet, non tantum sua; sed etiam proximi salus debeat esse cordi. Unde illud:
mandavit illis unicuique de proximo suo. Eccl. 17. et si etiam ad temporalia extendatur;
eterna tamen majori jure respicit, nimur, proportione servata, tanto magis, quanto
hæc illis sunt majora. Ex his & similibus sententiis, rectè conficitur, quod præceptum
de correptione paterna, quemlibet hominem, servatis, ut aiunt, servandis, obliget;
et si proximus non ignoranter; sed etiam scienter peccet, sive ex passione, sive ex malitia.
Et hæc quidem una est eleemosynarum spiritualium, quas proximo nos debere, etiam
vulgus novit, idque vi præcepti, quo eum jubemur diligere. Eodem obstringimur,
servatis rursus servandis, proximum dedocere ignorantiam, ex qua contingit eum delin-
quere (neque enim audiendi sunt, qui cum hereticis caelestio & Abailardo docent non
dari peccata ignorantia) & quidem hoc titulo magis, quam corripere ex passione vel maliti-
a delinquentes; quod qui peccant ex ignorantia, propinquiores sint emendationi, & in-
super magis digni compassionis. Eritque hoc Charitatis officium eo arctiori obligatione
cuilibet demandatura, quo maius est malum, à quo suâ instructione proximum liberare
potest:

potest : ex quo & hoc consectorium est , quod obligatio ista sit etiam tanto major , quanto pluribus per unam instructionem malum ejusmodi eximi potest . Colligat hinc lector , quanta sit quamque arcta obligatio nostra , non celandi veritatem , per quam , quantum est ex parte nostra , à peccatis ignorantiae liberare possumus tot homines , quot per doctrinas morales perniciosas centenis ac millenis exemplaribus evulgatas , seduci poterant toto illo tempore , quo durant ejusmodi libri ; aut quo mala doctrina inde accepta , etiam sublati libris , per traditionem ad posteros potest derivari .

Etsi omnes huic malo occurre teneantur , maximè tamen illi , qui illius fuerunt authores malas doctrinas tradendo , aut cooperatores præbendo auxilia , vel factores adjiciendo præconia , quibus nimis malæ doctrinæ vel fuerint evulgatae , vel fuerint receptæ .

Ex speciali officio tenentur ii , quibus peculiariter incumbit cura eorum qui ex istis doctrinis propinquins sunt inficiendi , maximè vero si insuper (prout in Pastoribus , Confessariis , Concionatoribus , Sacerdotibus malâ doctrinâ imbutis passim contingit) multis aliis suam infectionem sine communicaturi .

Rursus ex officio speciali noxiā Theologiam moralem , quantum possunt , exauthorare debent omnes Theologiae Professores ; & titulo gradū , quotquot in Academiis ab Apostolica Sede erectis , ad Theologiae Doctoratum sunt promoti . Hinc qui Doctoralem Lauream Parisiis accipiunt , jurejurando adiunguntur veritatem asserere usque ad effusionem sanguinis . Et quamvis nihil omnino in sua Promotione jurent Doctores Lovanienses ; illam nihilominus obligationem , utpote jure naturæ Magisterio anhexam , cum ipso gradu , velint nolint , recipiunt . Porro si veritatem asserere debeant ; oportet , ut quantum possunt , eam cuilibet persuadere conentur ; adeoque , ut opportunis quibuscumque mediis falsitatem , præcipue in moralibus , expugnant , & ab hominum animis pro viribus arceant : id est , ut veritatis recipienda impedimenta , quantum valent , tollant & destruant . Unde S. August. lib. 4. de doctrina Christi . cap. 4. Ita pronuntiat : debet divinarum scripturarum Tractator & Doctor , defensor recte fidei ac debellator erroris , & bona docere , & mala dedocere . Fecit hæc Christus , qui non tantum veritatem tradidit ; sed falsitatem convicit , & malorum insuper dogmatum authores designavit , confusione & cruce quæ hinc sibi obventuræ erant , contemptis .

§. 7.

Etsi dicta obligatio Theologiam noxiā impugnandi , secundum se sit palpabilis ; multis tamen videtur non esse satis nota .

Præcipua ratio , cur obligatio de qua titulus paragraphi loquitur , non satis nota sit ; videtur esse , quod qui hoc nostro seculo , Christiana libertate noxiā Theologiam moralem oppugnant , non facilè ob multitudinem & potentiam eidem patrocinantium assequantur quæ cupiditati favent ; sicut nec facilè declinant quæ cupiditati adversantur . Huc accedit , quod indefatigabilis lege spargat Deus poenales cæcitates , super illicitas cupiditates , ut prætextu pacis servandæ , vitandi scandali , conservandæ famæ Authorum &c. obligatio ista occultata maneat , etiam illis , qui ex commisso sibi officio , debent non solum bona docere , sed & mala dedocere .

Major proculdubio est illa cæcitas in iis , qui etsi cum SS. Augustino & Thoma ac veteribus Scholasticis doceant , ob ignorantiam juris naturæ , & multo minus ob probabilitatem non excusari dicta , facta , vel concupita legi æternæ verè adversantia ; nihilominus censent falsa in moralibus dogmata à se non esse , speciatim saltem , oppugnanda ; quia à scriptoribus qui hodie à multis suspiciuntur fuerunt tradita . Quid enim , dictis SS. Augustini & Thomæ ac veterum Scholasticorum sententiis præsuppositis , ad excusandum ea quæ

D

contraria

contrà legem æternam fiunt, valet, quod hic illeve Author ista teneat? Certè si istis Theologis ex conscientia regimine proprio vel alieno, satis nota foret immensa illa animarum strages, quæ ex mala Theologia Morali hoc nostro seculo procedit; non adeo difficulter viderent, quanto jure timere debeant illud Ezech. 33. Si speculator viderit gladium venientem, & non insinuerit buccinā; & populus sc̄ non custodierit, ueneritque gladius & tulerit ex eis animam... sanguinem ejus de manu speculatoris requiram.

§. 8.

Ostenditur quod contra Charitatem non peccaverim, Patris HERINX potius quam quorundam Lovaniensium doctrinam impugnando.

A uthor Justificationis Patris HERINX §. 2. indicat, quod contra Charitatem peccaverim, potius istius Patris, quam quorundam Lovaniensium dogmata oppugnando. Verū (ut taceam quod per hoc satisfecerim desiderio ipsius Patris HERINX, qui in conclusione operis testatur se desiderare in omnibus, non modò benignum Lectorem, verū & liberum correctorem, immo & reprobans; & quod prædicta dogmatum oppugnatio, ut ex dictis patet, sit charitatis beneficium, de quo proinde conqueri non oportet) plures illius rationes adferre possum.

Prima namque fuit, occasione famosi speciminis editi in defensionem sexaginta quinque Propositionum postea condemnatarum, in quas edidimus nostras observations Thesibus evulgatas: nam in dicto specimine, ut hæc Propositio: *Permissum est furari non solum in extrema necessitate, sed etiam in gravi, imminentि condemnationi subducetur*, variis allegatis enim in finem, addebatur tandem: quod Theologi Belgæ solerent circumspectius loqui in hac materia. Exemplum circumspectionis primo loco allegant GUILIELMUM HERINX. Quare, oblatâ hâc occasione, examinandū videbatur quo jure famosum specimen, contra quod Theses nostras 7. Decembris 1684. defensas dirigebamus, dixerit quod Pater HERINX circumspectius fuerit locutus. Et hæc quidem occasio fuit ac ratio, licet non unica, cur dogmata quædam istius Patris discutienda suscepimus.

Nec refert, quod Authores famosi speciminis hunc virum cum quodam alio ei adjungent, vocent celebriores scriptores hujus temporis in Belgio: quia quo celebrior aliquis scriptor, eo (cæteris nimis paribus) magis nocent ejus dogmata moralia, si revera legi æternæ adversentur. *Fama viri per orbem noti derogandum non esse censet* Author Justificationis: quasi ideo quia vir per orbem notus est, celanda foret falsitas, si qua in doctrinis ejus latet: at ego è contra contendō, quod minus celanda sit falsitas doctrinæ mores concorrentis, quia est viri per orbem noti. Obscuri alicuius & ignoti authoris doctrina, et si falsa, parum nocet, quia parum noscitur, & qui noscunt parum illi credunt: ubi ex adverso doctrina viri celebri & per orbem noti, noscitur à multis, suspicitur à multis, & in proxim deducitur à multis.

Hinc argumento ad hominem, ut vocant, licet nobis in hunc modum arguere: si juxta authores famosi speciminis unus è duobus celebrioribus Belgii Scriptoribus sit GUILIELMUS HERINX (alterum dicunt Franciscum Bonam Spei) si item juxta Authorum Justificationis, Pater HERINX sit vir famâ per orbem notus; potius ipsius quam quorundam Lovaniensium dogmata legi æternæ adversantia oppugnanda fuerunt.

Nequidem examinandū censeo, an aliqua, an nulla ex dogmatibus per me in Patre HERINX oppugnat, à Baccalaureis vel aliis inferioribus, Doctore aliquo Academicō Lovaniensi Præsidente, fuerint insertæ ipsorum Thesibus eo tempore, quo laxitatum Patroni

tronii librorum suorum multitudine de suis erroribus aliquid asperserunt ipsimet Academiae Lovaniensi. Nam Lovanienses, si de ipso corpore loquamur, ejusmodi dogmata & generatim quorumdam laxitates, subinde per libros, saepissime per Theses, ac potissimum per solemnem illam ad Urbem deputationem, adeo retractarunt; ut jam paucim de nimio rigore culpentur ab illis quorum sententiis sese opponunt. Atque hinc emergit nova ratio, cur dogmata patris HERINX oppugnanda videbantur potius quam quorumdam Lovaniensium: dico quorumdam, quia nec omnes Lovanienses ejusmodi dogmata Thesibus suis inseri permiserunt, minus alia ratione evulgarunt. Quod Joannes Wiggers & Malderus in suis libris aliqua habeant quæ culpo in aliis, parum facit ad rem nostram: Sicut enim alias meā autoritate non ligo; ita nec ego jurare soleo in verba authorum, nedum Wiggers aut Malderi. Et quod Malderum concernit, non facile reperies Lovaniensem aliquem, qui pro illius Theologia Martyrum sustinere vellet. Neque tamen vel occasio, vel ratio postulabat ut specialiter oppugnarem Joannem Malderum, cum illum mihi non objecerint authores speciminis circa Propositionem 36. inter condemnatas, prout obiecunt GUILIELMUS HERINX. Neque Malderus ab ipsis inter duos celebiores Belgii Scriptores, quemadmodum GUILIELMUS HERINX nominatur: Nec in Scholis prælegitur iis qui ad animarum curam præparantur. Quod ad Joannem Wiggers attinet: Longe sepius illi quam Patri HERINX, apud nos & quidem nominatum contradicitur, propterea quod à variis Theologiae studiosis legatur: quapropter haud difficulter admitto illum habere non pauca, quæ Lovaniensibus minimè probantur ex. g. de occidendis hominibus pro iis rebus quas contemni oportet: & quidem in defensionem bonorum fortunæ & honoris." Quinimo viris secularibus, qui ratione statu, vel nobilis familie, solent & aestimantur excellere in Armorum conrectatione, id licere; dum pugnis vel baculo invaduntur; neque eos obligari ad fugam: quin & post ictum datum licet occidi, si adhuc coram insultans & ignayiam exprobrans subsistat. tract. 2. cap. 2. dub. 12.

Notum est etiam, quod Wiggers attritionem ex solo metu gehennæ conceptam, censet cum Sacramento sufficere ad Justificationem. Et, ut multa paucis, Wiggers dissentit à nobis in tribus Capitalibus totius Theologiae Principiis: de Deo scilicet, ut bonorum omnium Principio effectivo ratione gratiæ per se efficacis (ille enim defendit congruam) de Deo, sive lege æternâ, ut regulâ morum (cum ipsi sufficiat probabilitas) de Deo, ut fine ultimo cuiuslibet nostræ actionis, per caftam dilectionem; & cuiuslibet agentis per amorem prædominantem, quo ei inhæreat moraliter semper: ubi ē diverso Wiggers nec censet omnes actiones nostras in Deum esse referendas (videri potest in 1.2. q. 18. art. 9. præcipue num. 77.) nec amore prædominante Deo moraliter semper inhærendum: ut satis colligitur ex antedicta ejus sententia, de attritione ex solo metu gehennæ.

CONCLUSIO QUARTA.

Dicendum potius quod ex Charitate, quam quod ex odio dogmata
Patris HERINX oppugnaverim.

§. 1.

Nullum imprimis assignari potest Argumentum odii.

A uthor Justificationis §. 2. paulò post medium insinuat, quod dogmata Patris HERINX ex odio oppugnaverim. Sed quo fundamento? Enimvero cum solus Deus scrutetur corda & renes, non licet nobis de proximi nostri internis nisi per externa judicare. Necessum est itaque, ut Authori Justificationis, vel ex ipsa oppugnatione dogmatum